

קרן פנסיה עם שרירים – מסלול מניות בקרן הפנסיה

נדב טסלר

מהצצה באתר פנסיה.נט של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון נמצא כי 60% מהחוסכים בקרנות הפנסיה נמצאים במסלול כללי. מסלול שכולל 35% מניות. המשמעות של האמירה הזאת היא שחלק גדול מהחוסכים בחיסכון הפנסיוני נמצא במסלול שבכלל לא מתאים להם. בשנת 2016 החלה רפורמה בחיסכון הפנסיוני, במסגרת הרפורמה כספי החוסכים מנוהלים במסלולי השקעה תלויי גיל – מסלולי השקעה בהם רמת הסיכון הולכת וקטנה ככל שמתקרב מועד הפרישה.

לדוגמה, חוסכים עד לגיל 50 חשופים ל – 45% מניות. חוסכים מגיל 50 עד 50 חשופים ל – 35% מניות ולחוסכים מעל לגיל 60 חשופים ל – 20% מניות. כלומר, אם חוסך בן 30 נמצא היום במסלול הכללי, הוא נמצא במסלול עם רמת סיכון נמוכה מידי עבורו. במקום להיות במסלול עם 45% מניות הוא נמצא במסלול עם 35% מניות בלבד.

לצד מסלולי ההשקעה תלויי גיל קיימים בקרנות הפנסיה גם מסלולי השקעה מתמחים, מסלולי השקעה המשקיעים באגרות חוב או במניות בלבד. אך נראה שמסלולים אלו פועלים בצללים ולמרות הותק שצברו היקף הנכסים בהם נותר מצומצם.

אחוז הנכסים המנוהלים היום במסלולים המנייתיים בכל קרנות הפנסיה עומד על 5.5 מליארד ש"ח כ- 1.4% מהנכסים של קרנות הפנסיה המקיפות.

קרן פנסיה	סך נכסים	נכסים במסלול מנייתי	אחוז מסך נכסים
אלטשולר שחם	9,240	508	5.5%
הפניקס	27,984	905	3.2%
פסגות	3,060	70	2.3%
איילון מיטב דש	11,663	217	1.9%
הראל פנסיה	71,854	1,121	1.6%
מגדל מקפת	72,810	1,132	1.6%
כלל פנסיה	61,838	641	1.0%
מנורה מבטחים	131,033	949	0.7%
הלמן אלדובי*	2,843	–	0.0%
סה"כ	392,325	5,543	1.4%

נתונים במליוני שקלים. מקור הנתונים : אתר פנסיה נט 5/2020
(*) בקרן הפנסיה של **הלמן אלדובי** נפתחו מסלולי המניות רק לאחרונה ונכון למועד הבדיקה לא היו בהם נכסים.

ניתן לראות כי בקרנות הפנסיה הקטנות יותר, אחוז החוסכים הבוחרים במסלול מנייתי גבוה יותר ואילו בקרנות ההיסטוריות מרבית החוסכים נמצאים במסלולי ברירת המחדל **במנורה מבטחים** שהיתה הראשונה שפתחה את המסלול בשנת 2008 נמצא אחוז החוסכים הנמוך

ביותר במסלול המנייתי ואילו **באלטשולר שחם**, שפתחה את המסלול רק בשנת 2018 נמצא האחוז הגבוה ביותר של החוסכים.

איזה מסלולים מנייתיים קיימים היום בקרנות הפנסיה בישראל?

בכל קרנות הפנסיה בישראל קיים היום מסלול מנייתי "סטנדרטי" המשקיע במניות בישראל ובחו"ל. בחלק מהחברות קיימים לצד המסלולים הקלאסיים גם מסלולי מניות אחרים. בקרן הפנסיה של **מיטב דש**, קיים לצד המסלול המנייתי גם מסלול מניות פאסיבי. בקרן הפנסיה של **הפניקס** קיים לצד המסלול המנייתי גם מסלול **פאסיבי – מדדי מניות חול** ואילו בקרן הפנסיה של **הלמן אלדובי** נפתח לאחרונה **מסלול מנייתי מחקה מדד S&P500**.

למי מתאים לחסוך במסלול מניות בקרן הפנסיה?

אין ספק שחיסכון פנסיוני הוא חיסכון שנועד לטווח ארוך, אך אחד הסיכונים שמאיימים על דור החוסכים הנוכחי הוא שוק ההון.

בהתאם להנחיות רשות שוק ההון בסימולציה שנעשית לחוסכים נלקחת בחשבון הנחת תשואה של 4.24%, החשש הוא ששוק ההון לא יניב תשואה גבוהה מספיק כדי לעמוד בהנחות הגלומות בסימולציות הפרישה שמוצגת לחוסכים הצעירים. מנגד עבור החוסך המבוגר טמונה בשוק ההון הסכנה מפני מפולת ערב הפרישה.

על בסיס זה פועל העיקרון של **מסלולי השקעה תלויי גיל**, רמת חשיפה גבוהה לנכסים מסוכנים בגיל צעיר וצמצום החשיפה בגילאים מאוחרים יותר. אך יתכן שהחשיפה הקיימת היום אינה מספיקה לחוסכים הצעירים ויש להגדיל אותה?

חוסכים שמאמינים שהשקעה לאורך זמן במניות עשויה להניב תשואה עודפת יעדיפו לבחור לנהל את החיסכון הפנסיוני שלהם במסלול מנייתי בראשית דרכם על פני בחירה במסלולי ההשקעה מותאמי הגיל.

במסלול לחוסכים עד לגיל 50 ישנה רמת חשיפה למניות בגובה 45%, ואילו במסלולים המנייתיים ניתן להגיע לחשיפה של 70% או 100% למניות.

האם כדאי לחוסכים צעירים לוותר על המסלול המותאם גיל ולעבור למסלול מניות?

אנחנו נמצאים היום רק חודש לאחר המשבר החמור שנגרם בעקבות נגיף הקורונה. האם לאור חוסר הודאות בשווקים עדיין כדאי לחוסכים בקרנות הפנסיה לסכן את כספם ולבחור במסלול מנייתי? לצורך כך ננסה לעשות השוואה בין מסלולי המניות לבין מסלולי ההשקעה תלוי גיל.

במרבית קרנות הפנסיה מסלולי ההשקעה לחוסכים עד גיל 50 נפתחו בשנת 2016, ואינם מציגים רקורד מספיק ארוך לצורך ההשוואה.

לכן לצורך הבדיקה נבחר את מסלול ההשקעה **יעד לפרישה 2050** במנורה מבטחים, מסלול המיועד לחוסכים שהיום הם בני 37, מסלול **כללי** במנורה מבטחים מסלול שהוא סגור למצטרפים חדשים ומנהל נכסים בהיקף של 80 מיליארד שקלים ואת מסלול **המניות** של מנורה מבטחים שנפתח בשנת 2008.

שם המסלול	תשואה מצטברת 5/15-4/20	תשואה מצטברת 1/15-12/19
מסלול כללי	18.35%	32.29%
יעד לפרישה 2050	17.31%	33.60%
מניות	16.86%	39.24%

מקור הנתונים : אתר פנסיה נט
כשבוחנים את שלושת המסלולים על פני 5 שנים רואים שנכון לאפריל 2020 המסלול הכללי, המסלול הסולידי יותר מוביל בתשואה. הפער בין המסלול "המסוכן", המסלול המנייתי למסלול מותאם הגיל הוא כחצי אחוז.

שבוחנים את התשואה המצטברת מינואר 2015 ועד ל- דצמבר 2019, כלומר ללא משבר הקורונה, הפער בתשואה לטובת המסלול המנייתי עומדת על כ- 6%.
כלומר, בסיכון, המסלול המנייתי הפסיד חצי אחוז למסלול הגילאי אבל בגאות הוא עלה עליו ב- 6%.

חשוב לציין כי השוואה זו אינה בהתאם לכללים להשוואה בין מסלולי השקעה והיא מתעלמת מהפערים בחשיפה למניות בין המסלולים.

45% מהחיסכון הפנסיוני נחסך מגיל 27 ל- 37

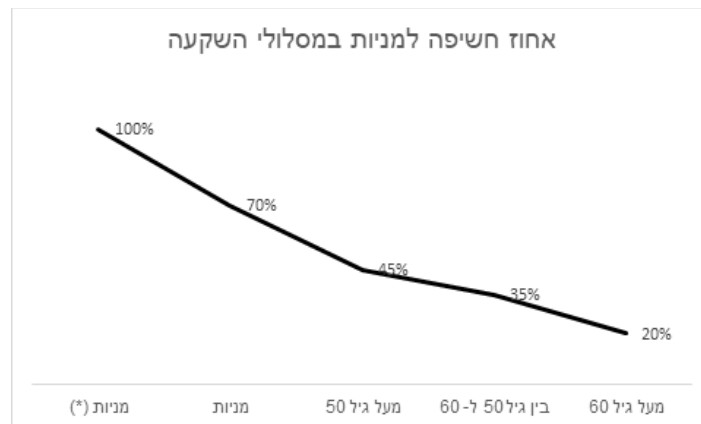
החיסכון הפנסיוני הוא חיסכון לטווח ארוך, אבל חלק גדול ממנו נחסך בעשר שנים. ניקח לדוגמה עובד בן 27 שמרוויח 10,000 בחודש. החיסכון שיצבור בעשר השנים הראשונות. מגיל 27 עד ל- 37 יהווה כ- 45% מכלל החיסכון הפנסיוני שלו.

ככל שהעובד יצבור יותר כסף בתקופה הזאת, החיסכון הפנסיוני שלו יהיה גבוה יותר. ככל שהכספים יצברו תשואה גבוהה יותר, לאורך זמן, החיסכון הפנסיוני שלו יהיה גבוה יותר.

הפערים בחשיפה למניות בין המסלולים

אחוז החשיפה למניות במסלולי השקעה מותאמי גיל הולכת ופוחתת עם השנים. לחוסכים עד גיל 50 אחוז החשיפה למניות עומד על כ- 45% והוא הולך ויורד עד ל- 20%. לחוסכים במסלול הכללי, החשיפה למניות קבועה ועומדת על כ- 35%.

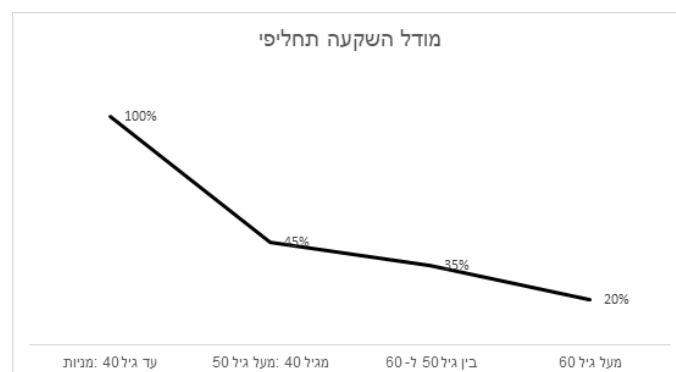

במסלולי המניות החשיפה למניות במרבית החברות עומדת על כ- 70% והיתרה מושקעת באגרות חוב מבטיחות תשואה. כלומר הפער בין השקעה במסלול מנייתי להשקעה במסלול מותאם גיל היא כ- 25%. בחלק מהחברות המסלול המנייתי ממונף והחשיפה למניות מגיעה ל- 100% מהנכסים.

מודל תלוי גיל על שרירים : מוסיפים מניות לקרן הפנסיה

יתכן ולחוסכים כדאי לבנות לעצמם מודל תלוי גיל משל עצמם, מודל חליפי המגדיל את רמת הסיכון בגילאים צעירים יותר ומאמץ את המודל תלוי גיל לאחר גיל 40.

במודל זה, חוסכים צעירים יגיעו לחשיפה מנייתית של 100% ומאוחר יותר יהיה עליהם לעבור באופן אקטיבי למסלול תלוי גיל ולפעול בהתאם לתבנית שלו.

חוסכים שלא יעברו למסלול תלוי גיל ישארו בחשיפה מלאה למניות עד לשינוי המסלול

מלבד האפשרות המוצגת בגרף, ניתן לשלב בין מסלולי ההשקעה וליצור ירידה מתונה יותר בחשיפה למניות

בשורה התחתונה

קרנות הפנסיה מציעות היום מגוון מסלולי השקעה מלבד מסלולי ההשקעה מותאמי הגיל. מסלול המניות עשוי להוות אלטרנטיבה לחוסכים הצעירים המצטרפים לראשונה לקרנות הפנסיה ומנותבים כיום למסלולי השקעה מותאמי גיל. הגדלת הסיכון בגיל צעיר עשוי להגדיל את החיסכון של החוסך עד לפרישה.

חשוב שחוסכים אלו יזכרו כי עליהם לבצע בהמשך שינוי במסלול ההשקעה שלהם ולהקטין את רמת החשיפה למניות, לדוגמה לעבור ממסלול מנייתי למסלול המיועד לחוסכים עד גיל 50.

האמור לא מהווה תחליף לייעוץ או שיווק פנסיוני המותאם לצרכיו של כל אדם. והם מהווה מידע כללי בלבד.

